

« zurück blättern vor »

MAJSTERSZTYK subst. m., ab 1574; auch *magistersztuk*, *majsterstuk*, *majstersztuk*. **1)** ‘besonders gelungenes Kunstwerk oder Handwerkserzeugnis, Höchstleistung, Meisterwerk’ – ‘szczególnie udane dzieło sztuki lub rzemiosła, wybitne, szczytowe osiągnięcie, arcydzieło’: 1574 LuterMalPos 70v, SPXVI *A ten yeft w niey [Pannie Maryi] ofoblivy mayfterftuck / kuřift á nauká / ize pořpořu kładzie Miłosierdzie Boże y boyaźń Bożą*. o (1618) 1705 Jag.Gr. A3, L *Większy ieřt mayftersztuk złoto, niżli złotnik*. o vor 1900 Bał., Sw *Z którego będzie można zrobić M[[ajstersztuk]] złodziejski*. o 1910 Kryt.1/1 s.36, DOR *Utrącenie kandydatury Daszyńskiego z Krakowa to “majstersztyk” polityczny, który przyszy historyk będzie uważał za jedną z najcharakterystyczniejszych kart bajecznej tej księgi, noszącej tytuł: “Wybory galicyjskie”*. o 1954 Stol. 7, DOR *Sklepienie w prezbiterium wymurowano w taki sam sposób, jak robiono to w średniowieczu – “z wolnej ręki” bez użycia gotowych form i szablonów, co jest majstersztykiem sztuki murarskiej*. – SPXVI, L, SWIL, SW, LSP, DOR. **2)** *maistersztuk piekielny* ‘Teufel’ – ‘szatan’: [hapax] 1583 GilPos 130, SPXVI *Mágifterztuk piekielny s tákowymi swoimi chmielem omamionymi broi*. – nur SPXVI. **3)** ‘ein Stück, das als Teil der Meisterprüfung die handwerklichen Fähigkeiten eines Zunftmitglieds bezeugt’ – ‘przedmiot będący sprawdzianem umiejętności zawodowych członka cechu i warunkiem uzyskania tytułu mistrza’: 1778 A.Zam. 80, L *Gdy czeladnik osieść zechce, ftarsi cechowi wyznaczą mu robotę mayftersztyk zwaną*. o (1857) 1872 Korz. J.Krewni 251, DOR *Misterny kantorek, przeřlicznej roboty i formy, kosztownego drzewa, stał tam na widoku, chociaź do żadnego nie służył użytku. Był to ów majstersztyk, za który otrzymał patent mistrza*. o 1949 Bystr.Warsz. 24, DOR *Od 1947 roku kandydaci na majstrów zobowiązani byli przedstawiać tzw. sztukę cechową, majstersztyk, świadczący o ich umiejętnościach zawodowych*. – L, SWIL, SW, LSP, DOR. ♦ **Var:** *magistersztuk* subst. m., [hapax] 1583 GilPos 130, SPXVI – SPXVI, SW (stp.); *majsterstuk* subst. m., [hapax] 1574 LuterMalPos 70v, SPXVI – nur SPXVI; *majstersztuk* subst. m., (1618) 1705 Jag.Gr. A3, L o vor 1900 Bał., Sw – SPXVI, L, Sw; *majstersztyk* subst. m., 1778 A.Zam. 80, L o 1910 Kryt.1/1 s.36, DOR – L, SWIL, SW, LSP, DOR. ♦ **Etym:** nhd. *Meisterstück*, *Meisterstück* subst. n., ‘Stück eines Meisters oder wodurch sich einer als Meister zeigt’, GRI. ♦ **Konk:** *arcydzieło* subst. n., bel. seit 1788, L, zuerst geb. L, nur für Inh. 1. ↑ *mejsterwerk*. ❖ Das deutsche Wort fehlt bei LEXER und GÖTZE. Inhalt 1 wird bei GRIMM aus Maaler (1561), sonst aus Autoren des 17. Jhs. und später, Inhalt 3 erst aus FRISCH (mehrere Ausgaben zwischen 1723 und 1741) belegt. Der polnische Terminus des

Zunftwortschatzes des 15.–17. Jhs. (= Inhalt 3) war wohl ↑*sztuka*. Die Form *majstersztyk* mit Inhalt 3 ist wohl eine getrennte Entlehnung des 18. Jhs., die das ältere *sztuka* ersetzt. Anschließend wurde wohl Inhalt 1 als eine Übertragung von Inhalt 3 umgedeutet und der letzte Vokal durch den Vokal von *majstersztyk* ersetzt. Der isolierte Inhalt 2 ist eine kontextuelle metaphorische Anwendung bzw. Umdeutung. Vgl. auch GLOGER.

« zurück blättern vor »